And the laws of

ואילו פאה ליתא בתאנה וירק –

However, are not applicable by figs and vegetables

OVERVIEW

תוספות will clarify certain הלכות פאה including what is the חייוב פאה מדאורייתא, and why the הייבן did not institute מרא, and why the גמרא singles out תאנה, when in reality most trees are exempt from פאה.

תוספות responds to an anticipated difficulty:

לאו דוקא תאנה דהא רוב אילנות אין לקיטתן כאחד – It is not only the fig tree that is exempt from פאה, for the fruits of most trees are not harvested at the same time -

ואינן רק ח' אילנות דחשיב בפרק קמא דפאה (משנה ה') דחייב בפאה – אילנות דחשיב בפרק קמא דפאה (משנה ה') דחייב בפאה And there are only eight trees, which are enumerated in the first פרק of that are הייב בפאה so why single out the fig tree, when in reality most trees are פטור from פאה.

replies:

- אלא נקט תאנה משום דנלקטת כמה פעמים אלא thowever, the reason he mentions תאנה, is because it is harvested many times ^{1} in one season -

בדאמרינן בחזקת הבתים (בבא בתרא כח,ב) אכל ג' פירי בחד יומא כגון תאנה כולי – As we say in פרק חזקת הבתים that there may be a situation where he (ate) [picked from the tree] three fruits in different times on one day, for instance figs, etc. Since the figs ripen at different times it is possible to have three separate harvests (even) in one day. Therefore when the משנה writes און ולקיטתו כאחת כאחת cobviously excludes און האונה און און און מארה בתרים.

תוספות expounds regarding the תוספות: ^{2}

ר"ת ויצהר אלא בדגן תירוש ויצהר – אומר רבינו תם דמדאורייתא לא מחייב בפאה אלא בדגן תירוש ויצהר אחל אחל the obligation of leaving פאה is only for grain, (olive) oil and (grape) wine³. תוספות goes on to enumerate how we know that (only) מחוייב בפאה מן התורה are דגן תירוש ויצהר.

 ^{1} The האנה is harvested in more separate times than any of the other trees.

 $^{^2}$ See מתקן that the לשון הזהב is explaining why indeed the חכמים were not מתקן to give פאה from all trees.

דסתם קציר דכתיב⁴ גבי פאה הוא דגן וכתיב⁵ כי תחבוט זיתד כי תבצור כרמך – For the word קציר (harvesting) which the Torah writes concerning is referring to harvesting grain, which is what קציך universally refers to, and it is (also) written in the torah "when you harvest your olives etc. When you harvest your vineyard etc. that in these two instances you should leave over פאה for the poor. We see from these three פסוקים that the היוב פאה מדאורייתא is only for דגן תירוש ויצהר (the same as מעשר).

asks on what we concluded that מדאורייתא פאה is only for דגן תירוש ויצהר –

- והא דדריש בתורת כהנים יכול שאני מרבה קישואין ודלועין שיהא חייבין בפאה And concerning the הורת כהנים in תורת שאere it says: one may think that we should include ⁶קישואין ודלועין that they should also be פאה in פאה in פאה
- תלמוד לומר ובקוצרכם את קציר ארצכם מה קציר שהוא אוכל ונשמר כולי the תורה teaches us by writing קציר ארצכם just as the קציר just as the (the grain harvest) is food and can be kept for an extended period of time without spoiling) etc., so too all items which are food and can be kept are מחוייב בפאה, to the exclusion of קשואין ודלועין, which are vegetables and cannot be kept for extended periods of time without spoiling, they are פטור from פאה. It seems from this תו"כ that other foods which can be kept, other than תירוש דגן ויצהר would be מדאורייתא because they are similar to קציר. This would contradict what the דגן תירוש just said, that only ויצהר are מדאורייתא.

תוספות replies that there is no contradiction, because all other foods besides דגן תירוש ויצהר - פסוק and as for the פסוק that is brought by the מדרבגן, that prob -

אסמכתא היא –

It is only a support for the תקנת הכמים who instituted פאה in other foods besides תוספות תירוש ויצהר proves that it is only an אסמכתא and not a real לימוד מדאורייתא -

דהתם נמי דריש מעשר ירק מקרא אף על גב דהוי מדרבנן – for there the דרשה also uses a דרשה from a פסוק to teach us that we are obligated to give מעשר, even though it is universally accepted that מעשר ירק is only a אסמכתא and the same is תו"כ is using it as an אסמכתא and the same is true by פאה.

³ For if the היוב פאה would extend to more than just דגן תירוש ויצהר, then one might ask why do we not say . לשון הזהב See דגן תירוש ויצהר is only by מעשר מעשר הוב אורייתא) לשון הזהב sen ניאה by פאה. לי מעשר הול גדול

יובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך וגו' (ויקרא [אמור] כג, כב)

 $^{^{5}}$ דברים (תצא) כד,כ-כא.

 $^{^{6}}$ קישואין ודלועין are types of cucumbers and squash.

מוספות asks:

- ומה שלא תקנו פאה בירק ובתאנה ודדמי לה כמו שתקנו מעשר מהן and the reason why the פאה did not institute that we should give פאה from vegetables and figs – and all the other items that are similar to ירק ירק מתקן, and are exempt from פאה that one should give מעשר from these plants which are exempt from מעשר פאה. What is the difference between פאה מעשר?

מוספות answers:

אומר רבינו תם משום דאין לקיטתן כאחד דבר מועט הוא פאה דידיה – The ר"ת says since these trees are not harvested together as one at the same time, its פאה is minimal at any specific time, because only a small amount is being harvested at any given time, therefore the פאה left over from such a limited harvest it minimal –

- ויש הפסד לעניים בה יותר מן הריוח שמתבטלים לפי שאין יודעים זמן לקיטתן And the poor people will lose more than they will gain by gleaning this minimal amount of פאה for they waste their time, not knowing when is the time of the harvest, so they may keep coming to the fields, only to go away empty handed.

מר במקום אחר במקום אחר and similarly something which cannot be stored, like vegetables is also not worthwhile to glean, since you cannot store it, and therefore you gather only as much as you can eat for this short period of time and the poor people will lose more by gathering vegetables which they cannot store, instead of gaining if they were to go to another place where they will be able to gather large amounts of food which can be stored for longer periods of time. Therefore the מתקן פאה out of concern for the עניים, were not מתקן פאה in these types of food. However הכמים has to give on his own, the עניי על will only gain by the המשר being מתקן מעשר additional foods, because the לוי ועני will provide it for them.

SUMMARY

מדאורייתא there is a מרבה only for דגן תירוש ויצהר. The מדאורייתא were מרבה were חכמים. The אין לקיטתן כאחת ואין מתקיים מתקיים, for that would cause the עניים to lose more than they would gain, since they will not

⁷ תוספות mentioned previously that all trees (besides eight) are exempt from תוספות

be able to glean that much produce. תאנה stands out among trees, in that its fruit ripens in so many stages that it is the primary symbol of אין לקיטתן כאחת.

THINKING IT OVER

- 1. What might be a different way to structure the order of information that α is teaching us?
- 2. Does רש"י agree with תוספות concerning ^{9} הייר מדאורייתא?

-

 $^{^{8}}$ See שרה של מי and שרה של

 $^{^{9}}$ See 'תוספות מהוא רש"י ה"ה כל מחת on this חת"ס חת"ס.